

Θεματική ενότητα 7 ηλεκτρονικής μάθησης για τον ΦΠΑ

ΓΕΝΕΣΙΟΥΡΓΟΣ ΑΙΤΙΑ ΚΑΙ ΒΑΣΗ ΕΠΙΒΟΛΗΣ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ

Κύρια σημεία μαθήματος

Αυτή είναι μια εύχρηστη σύνοψη των πλέον συναφών με το μάθημα πληροφοριών.

Αυτό το ηλεκτρονικό μάθημα βασίζεται στη νομοθεσία της ΕΕ για τον ΦΠΑ, όπως αυτή ισχύει από 01.01.2020 (ισχύει για την οδηγία ΦΠΑ της ΕΕ, την οδηγία της ΕΕ περί επιστροφής ΦΠΑ και τον εκτελεστικό κανονισμό ΦΠΑ της ΕΕ (282/2011)).

Οι νέες διατάξεις [οδηγία (ΕΕ) του Συμβουλίου 2016/1065/ ΕΚ για την τροποποίηση της οδηγίας για τον ΦΠΑ 2006/112/ ΕΚ] σχετικά με την αντιμετώπιση των κουπονιών από πλευράς ΦΠΑ θα πρέπει να εφαρμόζονται μόνο για τα κουπόνια που εκδίδονται μετά τις 31 Δεκεμβρίου 2018 και δεν θίγουν το κύρος της νομοθεσίας που έχει υιοθετηθεί προγενέστερα από τα κράτη μέλη [οδηγία (ΕΕ) 2016/1065 για την τροποποίηση της οδηγίας 2006/112/ΕΚ περί ΦΠΑ]

Αυτή η θεματική ενότητα αποτελεί μέρος του ευρύτερου μαθήματος για τον ΦΠΑ, η οποία αποτελείται από τις εξής επιμέρους ενότητες:

- Εισαγωγή
- Επικράτεια
- Υποκείμενος στον φόρο
- Πράξεις
- Τόπος φορολογητέων πράξεων
- Ψηφιακές υπηρεσίες και Μικρή Μονοαπευθυντική Θυρίδα (MOSS)
- **Γενεσιουργός αιτία και βάση επιβολής του φόρου**
- Συντελεστές
- Απαλλαγές
- Δικαίωμα έκπτωσης
- Επιστροφή
- Υποχρεώσεις

Αυτό το μάθημα απαντά στο ερώτημα "**Πότε και τι;**"

"Πότε επέρχεται η γενεσιουργός αιτία και καθίσταται απαιτητός ο ΦΠΑ;" και "Επί ποιου ποσού υπολογίζεται ο ΦΠΑ;"

1. Μαθησιακοί στόχοι

Στο τέλος της εκπαίδευσης θα:

- Γνωρίζετε πότε ο ΦΠΑ καθίσταται απαιτητός, δηλαδή πότε συμβαίνει η γενεσιουργός αιτία του φόρου: **το απαιτητό του φόρου.**
- Γνωρίζετε επί ποίου ποσού υπολογίζεται ο ΦΠΑ: **βάση επιβολής του φόρου.**
- Γνωρίζετε τον τρόπο συσχέτισμού αυτών των εννοιών με τις διάφορες πράξεις: **παράδοση αγαθών, παροχή υπηρεσιών, ενδοκοινοτική απόκτηση, εισαγωγή.**
- Γνωρίζετε πότε η φορολογητέα ύλη μπορεί να αναπροσαρμοστεί εξαιτίας αλλαγών μετά την πραγματοποίηση της παροχής: **ακύρωση, άρνηση, ολοσχερής ή μερική μη εξόφληση και μείωση τιμής.**
- Να περιγράφετε πώς ο οφειλόμενος φόρος προκύπτει από την εφαρμογή του συντελεστή στη βάση επιβολής του φόρου εκφρασμένου σε χρηματικούς όρους.

2. Γενεσιουργός αιτία: Γενικοί κανόνες και παρεκκλίσεις

Γενεσιουργός αιτία του φόρου: είναι η στιγμή, κατά την οποία πληρούνται όλες οι νόμιμες προϋποθέσεις για να καταστεί απαιτητός ο ΦΠΑ.

Το απαιτητό του φόρου: όταν οι φορολογικές αρχές μπορούν να αξιώσουν την καταβολή του φόρου από τον υποκείμενο στον φόρο, τότε ο ΦΠΑ καθίσταται απαιτητός.

Γενικά, ο ΦΠΑ καθίσταται πληρωτέος, όταν επέρχεται η γενεσιουργός αιτία και ο ΦΠΑ καθίσταται απαιτητός.

Οι έννοιες της γενεσιουργού αιτίας και του απαιτητού του φόρου σχετίζονται με τα διάφορα είδη πράξεων.

2.1 Γενικός κανόνας

Στην παράδοση αγαθών, ο ΦΠΑ καθίσταται απαιτητός, όταν **τα αγαθά παραδίδονται**, ανεξάρτητα από τον χρόνο πληρωμής.

Στις περιπτώσεις ενδοκοινοτικής απόκτησης αγαθών, κανονικά, ο ΦΠΑ καθίσταται απαιτητός **τη 15^η ημέρα του μήνα που έπεται** εκείνου, κατά τον οποίο επήλθε η γενεσιουργός αιτία, εν προκειμένω, η **παράδοση των αγαθών**.

Αν το τιμολόγιο εκδοθεί πριν από την ημερομηνία αυτή, ο ΦΠΑ καθίσταται απαιτητός με την έκδοση του τιμολογίου.

Στην περίπτωση παροχής υπηρεσιών, ο ΦΠΑ καθίσταται απαιτητός, **όταν παρέχονται οι υπηρεσίες.**

Στην περίπτωση εισαγωγής αγαθών, συνήθως, ο ΦΠΑ καθίσταται απαιτητός κατά την είσοδο των αγαθών στην ΕΕ. Ωστόσο, **εφόσον τα εισαγόμενα αγαθά υπόκεινται σε δασμούς**, η γενεσιουργός αιτία επέρχεται και ο ΦΠΑ καθίσταται απαιτητός, **μόνο όταν επέρχεται η γενεσιουργός αιτία και καθίστανται απαιτητοί οι εν λόγω δασμοί.**

Παράδειγμα: ο Α αγοράζει αγαθά σε τρίτη χώρα. Αυτά τα αγαθά αποστέλονται από τον πωλητή στον Α (ημέρα 0). Τα αγαθά φθάνουν στον Α τη 10η μέρα. Την 25η ημέρα, οι τελωνειακοί δασμοί καθίστανται απαιτητοί. Ο ΦΠΑ καθίσταται απαιτητός την 25η ημέρα.

2. 2 Παρεκκλίσεις από τον γενικό κανόνα

Για συναλλαγές που περιλαμβάνουν την παράδοση αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών, υπάρχουν παρεκκλίσεις από τον γενικό κανόνα.

Παρεκκλίσεις στην παράδοση αγαθών: ο ΦΠΑ καθίσταται απαιτητός **στο τέλος της περιόδου παράδοσης** (π.χ. σε περίπτωση παροχής αερίου).

Παρεκκλίσεις στην παροχή υπηρεσιών: Ο ΦΠΑ καθίσταται απαιτητός **κατά τη στιγμή της πληρωμής**, εφόσον εξοφλείται **συνολικό ποσό του τιμήματος της σύμβασης προκαταβολικά** (άρθρο 65).

Εάν η παροχή υπηρεσιών **πληρώνεται εν μέρει** προκαταβολικά και το υπόλοιπο κατά τη στιγμή της παροχής, τότε ο ΦΠΑ καθίσταται **απαιτητός σε δύο χρόνους:**

- Πρώτα, με την προκαταβολή, ήτοι σύμφωνα με το άρθρο 65.
- Στη συνέχεια, κατά την παροχή της υπηρεσίας, σύμφωνα με το άρθρο 63.

Σε αυτό το ζήτημα, η οδηγία ΦΠΑ επιτρέπει στα κράτη μέλη κι άλλες επιλογές (άρθρο 66).

3. Βάση επιβολής του φόρου

Η βάση επιβολής του φόρου είναι η βάση επί της οποίας υπολογίζεται ο ΦΠΑ. Γενικά, η βάση επιβολής του φόρου είναι **οτιδήποτε λαμβάνεται ως αντάλλαγμα για την παράδοση αγαθών, την παροχή υπηρεσιών, την απόκτηση ή την εισαγωγή αγαθών**. Για τα εισαγόμενα αγαθά, αυτό που έχει σημασία είναι η δασμολογητέα αξία.

Η βάση επιβολής του φόρου **εξαρτάται από το είδος της πράξης**.

Στην παράδοση αγαθών, την ενδοκοινοτική απόκτηση αγαθών και την παροχή υπηρεσιών, η βάση επιβολής του φόρου **συμπεριλαμβάνει οτιδήποτε λαμβάνει** ή πρόκειται να λάβει ως αντάλλαγμα από τον πελάτη του ή οποιονδήποτε τρίτο, ο προμηθευτής. Προκύπτει δε από την τιμή συν τους λοιπούς φόρους, δασμούς και έξοδα μείον τις μειώσεις και ορισμένες εκπτώσεις στην τιμή (άρθρα 78 και 79).

Στην περίπτωση εισαγωγής αγαθών, το σημείο εκκίνησης για τον καθορισμό της βάσης επιβολής του φόρου είναι η αξία που αναφέρεται για τελωνειακούς σκοπούς συν φόρους και ειδικούς φόρους κατανάλωσης, εάν τυχόν δεν περιλαμβάνονται ήδη, συν οποιαδήποτε άλλα επιπλέον έξοδα, όπως αναφέρονται στο Άρθρο 86.

3. 1 Παρεκκλίσεις από τον γενικό κανόνα

Η οδηγία ΦΠΑ ορίζει κάποιες συγκεκριμένες παρεκκλίσεις από τον γενικό κανόνα.

Στην περίπτωση παράδοσης αγαθών ή παροχής υπηρεσιών ή ενδοκοινοτικής απόκτησης αγαθών, βάση επιβολής του φόρου μπορεί να αποτελέσει το κόστος των παρεχόμενων αγαθών ή υπηρεσιών. Εάν ο υποκείμενος στον φόρο χρησιμοποιεί **αγαθά μιας επιχείρησης για ιδιωτικούς σκοπούς**, αυτό μπορεί να ληφθεί υπόψη ως θεωρούμενη παροχή και τότε τη βάση επιβολής του φόρου **θα αποτελέσει το κόστος των αγαθών** (άρθρο 74).

Αν υπάρχει εισαγωγή αγαθών που επιστρέφουν στην ΕΕ, η βάση επιβολής του φόρου μπορεί να βασιστεί στη διαφορά φόρου.

Το άρθρο 88 ορίζει ότι όταν αγαθά εξαγόμενα προσωρινά από την Κοινότητα επανεισάγονται αφού υποστούν, εκτός Κοινότητας, επισκευή, επεξεργασία, τροποποίηση, συναρμολόγηση ή επιδιόρθωση, επανακατεργασία, τα κράτη μέλη οφείλουν να προβαίνουν στις ενέργειες, οι οποίες εξασφαλίζουν ότι η φορολογική μεταχείριση των αγαθών, για σκοπούς που αφορούν τον ΦΠΑ, παραμένει ίδια με αυτήν της οποίας θα ετύγχαναν, εάν η επισκευή, η επεξεργασία, η τροποποίηση, η συναρμολόγηση, η επιδιόρθωση ή η επανακατεργασία πραγματοποιούνταν εντός της επικράτειάς τους.

Παράδειγμα: Ένας παραγωγός στο κράτος μέλος Α στέλνει αγαθά αξίας 1.000 ευρώ σε έναν κατασκευαστή τρίτης χώρας, προκειμένου να επιφέρει κάποιες τροποποιήσεις στα αγαθά. Το τίμημα για αυτές τις υπηρεσίες ανέρχεται στα 500 ευρώ. Το κράτος μέλος Α πρέπει να μειώσει τη βάση επιβολής του φόρου ή της εισαγωγής των αγαθών στα 500 ευρώ.

3. 2 Προσαρμογές

Σε περίπτωση **ακύρωσης**, άρνησης, **ολοσχερούς ή μερικής μη εξόφλησης** και μείωσης της τιμής, μετά την πραγματοποίηση της παροχής, **η βάση επιβολής του φόρου προσαρμόζεται και μειώνεται**.

Κάθε κράτος μέλος ορίζει τις δικές του προϋποθέσεις για τον τρόπο υπολογισμού αυτής της μείωσης (άρθρο 90).

Υπάρχουν κι άλλες παρεκκλίσεις, για παράδειγμα, στην περίπτωση που η βάση επιβολής του φόρου εκφράζεται σε ξένο νόμισμα, ήτοι άλλο από αυτό με το οποίο εκτιμήθηκε από το κράτος μέλος ή αναφορικά με το κόστος του επιστρεπτέου υλικού συσκευασίας (άρθρα 91 και 92).

Η πρόσβαση σε μη περιορισμένα ηλεκτρονικά μαθήματα (eLearning) είναι διαθέσιμη μέσω του ιστότοπου EUROPA: https://ec.europa.eu/taxation_customs/eu-training/general-overview_en.

Μην ξεχνάτε ότι αυτή είναι μια σύντομη και εύχρηστη σύνοψη των πλέον συναφών με το μάθημα πληροφοριών.

Μόνον η νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης που δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης θεωρείται αυθεντική. Η Επιτροπή δεν φέρει καμία απολύτως ευθύνη αναφορικά με την εκπαίδευση.